

MTÜ Vivere Kool

4.07.2023 nr 9.5-2.2/22-
23/31/14

Vivere Kooli riikliku järelevalve õiendi kinnitamine

Erakooliseaduse § 23 lõike 1, korrakaitseaduse § 28 lõike 1 ning haridus- ja teadusministri 24.05.2022 käskkirja nr 155 „Volituse andmine riikliku ja haldusjärelevalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse infosüsteemis“ punkti 4 alusel.

1. Kinnitan Vivere Kooli riikliku järelevalve õiendi (lisatud).
2. Kooli pidajal palun esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega viie tööpäeva jooksul peale ettekirjutuse tähtaega.
3. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Anne Põldsaar
peaekspert

Koopia: Vivere Kool

ÕIEND RIIKLIKU JÄRELEVALVE KOHTA VIVERE KOOLIS

SISSEJUHATUS

1. Vivere Kool (edaspidi *kool*) on MTÜ VIVERE KOOL (edaspidi *pidaja*) hallatav õppeasutus aadressil Tondi 55, Tallinna linn, Harjumaa.
2. Tegemist on eraüldhariduskooliga, mis korraldab õpet põhihariduse omandamiseks I–III kooliastmes. Koolil on I–II kooliastmes tähtajaline tegevusluba kehtivusega kuni 31.08.2025 ja III kooliastmes tähtajaline tegevusluba kehtivusega kuni 31.08.2024.
3. Riiklikku järelevalvet teostati koolis Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi 23.03.2023 korralduse nr 9.5-2.2/22- 23/31/1 „Riikliku järelevalve algatamine Vivere Koolis“ alusel.
4. Järelevalvet kooli ja selle pidaja tegevuse õiguspärasuse üle teostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdid Anne Põldsaar ja Katrin Ohakas ning õigusnõunik Kristi Tõnisson.
5. Riiklik järelevalve algas 22.05.2023.
6. Järelevalve eesmärk oli vaadelda, kas õppe- ja kasvatustegevuse korraldus õppeasutuses on kooskõlas tegevusloa taotlemisel esitatud dokumentides sätestatuga, vaadelda õpilaste arengu toetamist ning õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni.
7. Järelevalves vesteldi kooli juhtkonna ja pidajaga, tugispetsialistidega, õpetajate, õpilaste ja lastevanemate esindajatega ning nõukogu liikmetega. Tutvuti kooli dokumentide ja õppekeskkonnaga, külastati õppetunde ning võrreldi kooli tegelikku olukorda Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud sissekannetega.

KOKKUVÕTE

1. Vivere Kool on MTÜ Vivere Kool erakool, mis alustas tegevust 2019/2020. õppeaastal. Järelevalve ajal õppis koolis 119 õpilast, neist põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava lihtsustatud õppes 20 õpilast. Järelevalve keskendus III kooliastmele, III kooliastmes õppis 29 õpilast. Tegemist on vene õppekeelega kooliga, kus õpe toimub nii põhikooli riikliku kui ka põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava lihtsustatud õppe tasemel.

2. Kooli õppekava üldosa ning põhikooli keemia ainekava ja lihtsustatud õppe käelise tegevuse ainekava vajavad täiendamist ja täpsustamist.
3. Koolil on kehtiv arengukava aastateks 2019–2024. Kool viib läbi sisehindamist. Igal õppeaastal koostatakse sisekontrolli kava, mis on aluseks aasta kokkuvõtte koostamisel.
4. Koolis on tööl sotsiaalpedagoog, logopeed, eripedagoog ja psühholoog, lisaks tugispetsialistide assistendid. Suur osa kooli õpilastest on haridusliku erivajadusega (edaspidi *HEV*) õpilased, 57% õpetajatest on saanud ettevalmistuse HEV-õpilastega töötamiseks.
5. Koolis töötab 27 õppe- ja kasvatusala töötajat, kelle kvalifikatsioonile on esitatud nõuded. Kvalifikatsioon vastab nõuetele 17 (63%) õppe- ja kasvatusala töötajal. Koolis on kokku 347 õppetundi, millest 264 (76%) annavad nõuetekohase kvalifikatsiooniga õpetajad: 1. kooliastmes 68%, 2. kooliastmes 80% ja 3. kooliastmes 89% tundidest. Õpetajate liikuvus koolis on suur. Üheteistkümne õpetaja keeleoskustase ei vasta nõutavale B2 tasemele.
6. Heade näidetena väärib väljatoomist õpilaste arengu toetamiseks läbiviidavad ümarlauad iga trimestri lõpus ning väga põhjalikud õpilaste individuaalse arengu jälgimise kaardid (edaspidi *IAJK*), kus kajastatakse nii õpilase arengu erinevaid aspekte kui toe rakendamise tulemuslikkust.
Koolipere poolt toodi kooli eripärana välja hea tugisüsteem, iga lapse eripäraga arvestamine, erinevate õppemetoodikate ja -meetodite kasutamine, mitmekülgne huviringide valik, horisontaalsed suhted õpilaste ja täiskasvanute vahel.

OLUKORRA KIRJELDUS

1. Õppekava vastavus nõuetele

Kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokumendiks on õppekava. Kooli õppekava on uuendatud ja selle on kehtestanud kooli pidaja¹. Kehtivale õppekavale on arvamuse andnud õppenõukogu² ja õpilasesindus³. Viimased muudatused puudutasid põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava lihtsustatud õppe loodusõpetuse ja eesti keel teise keelena ainekavasid.

Kooli õppekava sisule on kehtestatud nõuded põhikooli riikliku õppekava⁴ (edaspidi *PRÕK*) ja põhikooli lihtsustatud riikliku õppekavaga⁵ (edaspidi *PRLÕK*). Õppekava üldosa ja ainekavad peavad vastama nii eelnevalt nimetatud riiklikele õppekavadele kui ka erakooliseadusele⁶ (edaspidi *EraKS*).

Hinnang kooli õppekavale on antud lähtudes põhikooli riikliku õppekava ja ainevaldkonnakavade versioonist, mis kehtis enne uuenduste jõustumist, st kuni 10.03.2023 ja mille alusel on koolil õigus õpetada kuni 01.09.2024.

¹ MTÜ Vivere Kooli 31.03.2022 juhatuse koosoleku protokoll.

² Õppenõukogu 22.03.2022 koosoleku protokoll nr 4.

³ Õpilasesinduse 25.03.2022 koosoleku protokoll nr 3.

⁴ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“, § 24 lg 6.

⁵ Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määrus nr 182 „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“, § 4 lg 2.

⁶ EraKS, § 11.

Kooli õppekava üldosa ei ole kooskõlas EraKSis ja PRÕKis sätestatuga ning vajab täiendamist järgmistes osades:

- 1) Kooli õppekava üldosas hindamise peatükis on erisused PRÕKiga. Õppekavas on sätestatud, et õpitulemust hinnatakse hindegaga „4”, kui õpilane on saanud 70–89% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.
PRÕK⁷ sätestab, et viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga „4” 75–89%, hindegaga „3” 50–74%, hindegaga „2” 20–49% ning hindegaga „1” 0–19%.
- 2) Õppekava hindamise osas on välja toodud, et koolis kasutatakse õpilaste teadmiste ja oskuste hindamisel 1.–6. klassini kirjeldavat sõnalist hinnangut, millel puudub numbriline ekvivalent ning mida märgitakse eKoolis vastavate tähistustega. Samas on õppekavas igale tähistusele toodud järele numbriline ekvivalent, kusjuures hindele „3” vastab kaks tähistust (HV 50–59% ja SP 60–70%). Seega on kasutusel kuue palli skaala ja igale tähistusele vastab numbriline ekvivalent.
PRÕKi⁸ kohaselt võib viiepallisüsteemi asemel kasutada teistsugust süsteemi, kuid kasutatav hindedüsteem ja hinde viiepallisüsteemi teisendamise põhimõtted tuleb sätestada kooli õppekavas. Õpilase koolist lahkumisel tuleb jooksva õppeaasta kirjeldavad sõnalised hinnangud ja tähistused teisendada viiepallisüsteemi. Antud kooli õppekava viiepallisüsteemi teisendamise põhimõtteid ei sätesta.
Kooli juhtkond kinnitas, et hinded teisendatakse praegu kooli õppekavas oleva jaotuse järgi.
- 3) PRÕKi⁹ järgi on õpilasel õigus sooritada või esitada puudulikult hinnatud või esitamata töö järele. Järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord tuleb sätestada kooli õppekavas. Kooli õppekavas seda korda esitatud ei ole. Vestlustes selgitasid õpetajad, et järelevastamine toimub konsultatsioonitundides ja muul ajal kokkuleppel ning järele saab vastata kõiki hindeid.

Vastuolud PRÕKis¹⁰ sätestatuga on keemia ainekavas. Keemia ainekava ei vasta kehtivale, 2014. aastal uuendatud ainekavale.

Vastuolud PRLÕKis¹¹ sätestatuga on käelise tegevuse ainekavas 3. klassi tööõpetuse õpitulemuste puhul. Osad õpitulemused ei ole integreeritud lõimitud ainekavasse.

Õppekava osas tehtud tähelepanekud, mis vajavad korrigeerimist:

- 1) Õppekava vormistus on lünklik ja puuduvad leheküljenumbrid.
- 2) Kooli õppekava üldosas on PRLÕKi peamised punktid olemas, kuid lisada võiks lihtsustatud õppetaseme täiendavat infot: lihtsustatud õppe sihiseade, õppe- ja kasvatusesmärgid, üldpädevuste loetelu, õppe- ja kasvatus korralduse alused, põhikooli lõpetamise tingimused.
- 3) Karjääriõppe puhul ei ole arusaadav, kas on arvestatud lihtsustatud õppe õpilaste eripära ja arengutaset. Õppekavas puudub info, milliste ainetundide või valikaine raames karjääriõppe teemasid lihtsustatud õppetaseme puhul käsitletakse.
- 4) Õppekavas on hindamise juures esitatud tegemata või esitamata töö märkimiseks märke „!“. Õppekavas nimetatakse seda hindamiseks ja kasutatakse ka trimestrihinnetena.
Selgitame, et hinnata ei saa tööd ega vastust, mida pole esitatud. Hinnata saab ainealaseid teadmisi ja oskusi. Kui õpilase puudumise/tunnist mitteosavõtmise tõttu ei ole saanud

⁷ PRÕK, § 21 lg 3.

⁸ PRÕK, § 21 lg 4.

⁹ PRÕK, § 21 lg 7.

¹⁰ PRÕK, lisa 4.

¹¹ PRLÕK, lisa 1 p-d 6.8 ja 6.10.

õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrrelda ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja õppele seatud eesmärkidega, siis jääb hinne panemata.

Õpetajate sõnul pole tegemist hinde, vaid märkega, et on esitamata töö või õppevõlgnevus ja märk on õpilasele signaaliks, et töö on tegemata. Trimestrihindena märgitakse „!“ juhul, kui terve trimester pole õpilane kaasa töötanud/töid esitanud.

Selgitame, et „!“ ei ole käsitletav hindena, vaid märkimaks hinde puudumist, ja kool peab enda dokumentides ja kommunikatsioonis seda ka nii kajastama.

- 5) Õppekavas on kooli ühe eripärana esitatud, et õpilasele, kes terviseseisundist tulenevalt vajab koolis pidevat jälgimist või abistamist, rakendatakse koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ja lapsevanema nõusolekul ühe õpilase õpetamisele keskendatud õpet õppekoormusega vähemalt 20 õppetundi nädalas.

PRLÕK¹² alusel on lihtsustatud õppe esimesel õppeaastal nädalakoormus 20 tundi, järgmistel õppeaastatel on õpilase nädalakoormus suurem.

Kehtiv PGS ühe õpilase õpetamisele keskendatud õpet ette ei näe. Kooliväline nõustamismeeskond annab soovitusel rakendada tõhustatud ja erituge, terviseseisundist tulenevat koduõpet, vähendab ja asendab riiklikus õppekavas ettenähtud õpitulemusi ühes või mitmes aines, soovitab lihtsustatud, toimetuleku- või hooldusõppe rakendamist või vabastab õpilase kohustusliku õppeaine õpetamisest. Kool peab tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tagama õpilasele võimetekohase õppe. Seega õpilase individuaalsest vajadusest tulenevalt võib olla teatud perioodil vajalik rakendada individuaalset õpet, kuid oluline on õpilast integreerida õpperühma (-klassi) ja toetada tema toimetulekut õpilaste rühmas. Vähendada saab koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel õpitulemusi või vabastada kohustusliku õppeaine õpetamisest.

Kooli juhtkond selgitas, et tegelikult vastab õpilaste nädala tundide arv kooli õppekavas olevatele PRÕKi ja PRLÕKi tunnijaotusplaanidele. Rakendatakse individuaalset õppekava ning sõltuvalt nõustamismeeskonna soovitusel osaajaga õpet individuaalselt.

- 6) Osad õppematerjalidele viitavad lingid ainekavades on aegunud ja mittetöötavad.
- 7) Matemaatika, informaatika ja loodusvaldkonna ainekavades on valdkonna kirjeldus esitatud õpitulemuste ja õppesisu dokumendist eraldiseisva dokumendina.
- 8) Kooli õppekavas¹³ on esitatud hinnete vaidlustamise kord. Selle järgi tuleb vaidlustamise korral 10 tööpäeva jooksul esitada taotlus õppejuhile. Kuid õppekava ei määratle, mismoodi toimitakse antud taotlusega edasi.

Juhtkonna sõnul ühtegi hinnet seni vaidlustatud pole, seetõttu pole vaja olnud taotlustega tegeleda.

PRÕKi¹⁴ kohaselt tuleb kooli õppekava ja õppekorraldus viia määruse § 1 lõigetega 6–9, § 4 lõike 4 punktiga 7 ja lõikega 7, § 14 lõike 3 punktidega 1 ja 5 ning lõikega 4, § 15 lõigetega 3–3², 3⁴ ja 5, § 16 lõikega 3, § 18 lõikega 1, § 20 lõikega 2, § 24 lõike 6 punktidega 1 ja 2, lõigetega 7 ja 8 ning määruse lisadega kooskõlla hiljemalt 1. septembriks 2024.

Määruse lisaga 1 tuleb kooli õppekava viia kooskõlla hiljemalt 1. septembriks 2023.

PLRÕKi rakendussätte kohaselt tuleb kooli õppekava ja õppekorraldus viia kooskõlla § 1 lõigetega 1–2² ja §-dega 2–5 hiljemalt 1. septembriks 2024.

Seega on koolil võimalik õppekava uuendamisel lähtuda eelmisest, s.o 15.04.2022 jõustunud redaktsioonist, või rakendada õppekava uuendamisel 11.03.2023 jõustunud muudatusi.

1.1. Ettepanekud direktorile

1.1.1. Täiendada õppekava vormistust ja ajakohastada ainekavades viited õppematerjalidele.

1.1.2. Esitada ainevaldkondade kavad ühtsete dokumentidena, mis sisaldavad nii valdkonna

¹² PRLÕK, lisa 1 p 4.6.

¹³ PRÕK, § 19 lg 4.

¹⁴ PRÕK, § 25.

kirjeldust kui õpitulemusi ja õppesisu.

- 1.1.3. Täiendada õppekava infoga, milliste ainetundide või valikaine raames kärjääriõppe teemasid lihtsustatud õppetaseme puhul käsitletakse.
- 1.1.4. Täiendada hinde vaidlustamise korda ning esitada vastav kord õppekavas selgelt ja terviklikult.

1.2. Ettekirjutused pidajale

- 1.2.1. Tagada kooli õppekava üldosa vastavus Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 21 lõikele 3, lõikele 4 ja lõikele 7 vastavalt punktis 1 toodud selgitustele. Täitmise tähtaeg: 01.01.2024.
- 1.2.2. Tagada keemia ainekava kooskõla Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisaga 4 vastavalt käesoleva õiendi punktis 1 toodud selgitustele. Täitmise tähtaeg: 01.01.2024.
- 1.2.3. Tagada käelise tegevuse ainekava kooskõla Vabariigi Valitsuse 16.12.2010. a määruse nr 182 „Põhikooli lihtsustatud riiklik õppekava“ lisaga 1 vastavalt käesoleva õiendi punktis 1 toodud selgitustele. Täitmise tähtaeg: 01.01.2024.

2. Õppekorralduse vastavus nõuetele

Järelevalves vaadeldi, kas õpilaste õppekorraldus lähtub nii kooli kui ka õpilaste individuaalsetes õppekavades (edaspidi *IOK*) sätestatust.

Kooli õppekavas on toodud kooli eripärana välja kaasava hariduse põhimõtete rakendamine, lähtudes õpilaste individuaalsetest vajadustest ja huvidest. Samas kaasav haridus on Eesti hariduskorralduse juhtiv põhimõte, mida rakendatakse kõigis haridusasutustes¹⁵.

Vestlustes töid lapsevanemad, õpetajad ja kooli juhtkond kooli eripärana välja hea ja toimiva tugisüsteemi, iga lapse eripäraga arvestamise, erinevate õppemetoodikate kasutamise, mitteformaalsete õppemeetodite kasutamise, horisontaalsed suhted õpilaste ja täiskasvanute vahel.

Koolis on kehtiv arengukava perioodiks 2019–2024. Arengukavas on välja toodud kooli eripärana, et õppetöös kasutatakse aktiivselt mitteformaalse õppe meetodeid, Reggio Emilia pedagoogika lähenemist, Numiconi, DIR kontseptsiooni, Floortime metoodikat ning LEGO education metoodikat. Õppekavas need meetodid ega metoodikad ei kajastu.

Õpetajate sõnul on kõik nimetatud meetodid ja metoodikad koolis kasutusel, kuid neid ei kasuta kõik õpetajad. LEGO education kasutatakse nt algklassides ja keemias, Numiconi algklassides. Metoodika ja meetodi valik sõltub õpetajast, õpilaste eripärast ja vanusest. Õppekavas ja õpetajate töökavades antud meetodite ja metoodikate kasutamine ei kajastu.

Selgitame, et õppetöös kasutatavad õppemeetodid ja programmid peavad kajastuma ka õppekavas ja koolis tuleb neid rakendada süsteemselt.

Kooli arengukava punkt 4.1 sätestab, et osa ainetest on omavahel tihedalt lõimitud ja moodustavad kompaktsed terviku. Õppekava kohaselt on I kooliastmes ühendatud üheks õppeaineks käeline tegevus, kunst ja tööõpetus. Muus osas õppekava lõiminguid ei kajasta.

Õpetajate koostöö planeerimise põhimõtetes on õppekavas koostöövormidena toodud projektitöö ja ühised tegevused (õppenõukogu, kvisioonid, töökoosolekud, koolitused ja üritused). Kui õppekorralduse peatükis on välja toodud lõimingu olulisus, siis õpetajate koostöö põhimõtete all ei kajastu, kuidas toimub lõimingu planeerimine õppeainete vahel ja selle elluviimine õpetajate koostöös.

¹⁵ PGS, § 6 p 1.

Juhtkond selgitas, et augusti lõpus teevad õpetajad ühiselt töökavad, kus kajastub ka ainetevaheline lõiming. Igal nädalal on töökoosolekud, kus arutatakse nii lõimingu kui õpilaste toetamisega seotud küsimusi, tugispetsialistid nõustavad õpetajaid. Tugimeeskondade koosolekutel osalevad kõik antud õpilasega seotud õpetajad. Õpetajate töögrupe hetkel pole, kuna kool on väike ja on suur personali voolavus. On väiksed mitteformaalsed grupid (sõltuvalt õppeainest).

Õpetajad selgitasid, et lõiming erinevate ainetundide vahel toimib hästi, kui õpetaja annab mitut ainet, näiteks bioloogia ja keemia on hästi lõimitud. Sel aastal on lõiming olnud informaatika ja inglise keele vahel. Algklassides on lõiming tihedam. Töörühmade loomine on plaanis, kuid hetkel on keeruline töögrupe luua, kuna õpetajad tihti vahetuvad.

Direktori sõnul hakkab kool suvel kavandama eestikeelsele õppele üleminekut. Soovitakse alustada osade õppeainete õpetamist eesti keeles. Mõned tunnid plaanitakse anda kahe, eesti ja vene keeles. Positiivsena saab välja tuua, et kooli ruumides (nt klassides, koridorides, sööklas) kasutatakse juba praegu nn eestikeelseid „rääkivaid seinu“.

Kooli õppekava sätestab, et õpetaja peab koostama igaks trimestriks iga õppeaine ja klassi kohta töökava. Õpetaja peab oma töökavas täpsustama kooli õppekava üldosas ja ainekavades esitatut, arvestades konkreetseid õpilasi, õpetajate koostööd ning kooli üldtööplaani, õpetaja peab tooma oma töökavas välja õpiväljundid kooli õppekavast lähtuvalt, võimalused õpilase toetamiseks ja õpilase arengu tagasisidestamiseks.

Kõik õpetajad olid koostanud töökavad. Direktori sõnul on ta töökavad üle vaadanud ja puuduste korral teinud märkusi. Õppealajuhataja konsulteerib töökavade tegemisel õpetajaid. Individuaalsed õppekavad töökavades ei kajastu, need tehakse igale õpilasele eraldi.

PGSi¹⁶ kohaselt kehtestab direktor kooli päevakava, mille üheks osaks on ka tunniplaan. Direktori käskkirjaga¹⁷ on kinnitatud kooli päevakava. Selle osaks olev tunniplaan on kooskõlas õppekavas oleva tunnijaotusplaaniga.

eKooli klassipäevikutest nähtus, et käesoleval aastal oli osades III kooliastme õppeainetes seisuga 09.05.2023 tunde sisse kantud õppekava tunnijaotusplaanist tunduvalt rohkem (8.AR – matemaatika 140/329, inglise keel 105/156, eesti keel 140/224, vene keel 70/100, kirjandus 70/130; 7.AR – 105/157, eesti keel 140/225, matemaatika 175/331, vene keel 70/108; 7.BR – inglise keel 105/153, eesti keel 140/224, matemaatika 175/353).

Direktor ja õppealajuhataja selgitasid, et sissekandeid teevad nii õpetajad kui abiõpetajad. Mõne õpilase puhul on tunnis eraldi teemad, siis kantakse see eraldi tunnina klassipäevikusse, et õpilane saaks info paremini kätte. Suur tundide arv tuleneb ka õpilaste tempogruppidesse jaotumisest ja õpilaste gruppide vahel liikumisest. Grupid on moodustatud 8+7+7 klassidest. Õpilased on erinevates ainetes erinevates gruppides, liiguvad õppeaasta jooksul vastavalt õpitulemusele. eKool ei võimalda paindlikult õpilaste individuaalset õpiteed märkida.

Selgitame, et kooli soov õpilaste individuaalseid õpiteid kajastada on mõistetav, kuid samal ajal tuleb leida viis, kuidas kajastada klassipäevikus määruses¹⁸ nõutud infot.

Klassipäevikud olid muus osas nõuetekohaselt täidetud.

Arengukava üldosas on esitatud, et igale kooli õpilasele koostatakse õppeaasta alguses IÕK. Arengukava punktis 4.1 on kirjas, et IÕK koostatakse õppeaasta alguses eriklassi õpilastele. Õppenõukogu protokollidest nähtub, et iga trimestri lõpus on arutatud IÕKde koostamise vajalikkust õpilastele järgmiseks trimestriks¹⁹.

¹⁶ PGS, § 25 lg 6.

¹⁷ Direktori 06.03.2023 käskkiri nr 1-1/2/2023.

¹⁸ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 11 lg 2, § 12 lg 4.

¹⁹ Õppenõukogu 31.11.2022 koosoleku protokoll nr 2.

Direktori selgituse kohaselt otsustatakse IÕK koostamine iga trimestri lõpus neile õpilastele, kel on selleks vajadus. Ettepaneku IÕK rakendamiseks teeb tugimeeskond. Haridusliku erivajadusega õpilaste õppe koordineerija (edaspidi *HEVKO*) sõnul ei ole osad lapsevanemad IÕK koostamise ja rakendamisega nõus. Arengukava on plaanis muuta ja viia kooskõlla tegeliku vajadusega.

Pidaja selgitas, et erinevused arengukava ja õppekava vahel tulenevad sellest, et arengukava koostati neli aastat tagasi. Plaanis on teha õppekava ja arengukava uuendused paralleelselt.

Koolis tehakse sel õppeaastal esimest korda III kooliastme loovtööd. Loovtööde tegemine toimub vastavalt koolis kehtestatud korrale.

Kooli õppekava kohaselt on õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud erinevaid tegevusi: teemapäevad koos tegevusega, muuseumide külastused, teatri ühiskülastused, erinevates projektides osalemine, traditsioonilised ülekoolilised üritused.

Vestlustest õpetajate, õpilaste ja lastevanematega selgus, et erinevaid õppekäike, muuseumitunde toimub kõigile kooliastmetele. Eesmärgiks on õpilastele pakkuda praktilist õpet, õppekäikude kaudu lõimitakse õppeaineid. Õppekäigud on olulised õpilaste sotsialiseerumise ja erivajadustega arvestamise seisukohast. Paljud haridusprogrammid on tasuta, lisaks kasutatakse kultuurirahitsa vahendeid ning vanemad tasuvad osa kuludest.

Kool korraldab suvevaheaegadel linnalaagreid kõigile huvilistele. Teemadeks on olnud robotika, kokandus, tants, loovtegevused.

Õppekava kohaselt on 1.–6. klassides kokkuvõttev hindamine sõnaline. See on nähtav eKooli trimestri ja õppeaasta lõpus.

III kooliastmes kasutatakse viiepallisüsteemis numbrilist hindamist. e-päevikutest nähtus, et õpetajad olid iga numbrilise hinde juurde kirjutanud ka sõnalise kommentaari.

Lastevanemate sõnul teavitatakse hindamise korrast õppeaasta esimesel lastevanemate koosolekul ja eKooli vahendusel.

2021/2022. õa-l rakendati koduõpet vanema taotlusel ja õppenõukogu otsusel kolmele õpilasele. Käesoleval õppeaastal samuti kolmele õpilasele.²⁰ Koduõpet reguleerib haridus- ja teadusministri vastav määrus²¹, mille kohaselt määratakse õpilasele õppe läbiviimise jaoks koostatud IÕKs kindlaks õpetajad, kes kooli poolt peavad kontrollima õpitulemuste omandamist. Sama määruse kohaselt peab vanema taotluse alusel tegema koduõppe rakendamise otsuse õppenõukogu ja kool peab kontrollima vähemalt üks kord poolaastas IÕKs sätestatud õpitulemuste omandamist ning õpilase kokkuvõtvad hinded tuleb kanda klassipäevikusse.

Järelevalves esitati kõikide koduõppe õpilaste lapsevanemate sooviavaldused koduõppele jäämise kohta. Õppenõukogu otsustes puudusid kaalutlused, mille alusel otsused on langetatud. Koduõppel olevatele õpilastele on koostatud IÕKd, milles oli esitatud hindamise korraldus. Õpetajad märgivad õppeülesanded eKooli ning sinna märgitakse ka, kuidas ja mis moel peab õpilane koduõppel olles vastama, et saaks hinded. Koduõppel olevatel õpilastel on eKooli päevikutesse kantud nii arvestuslikud kui trimestrihinded.

Koolis on jäetud õpilasi klassikursust kordama. 2022. a kevadel on õppenõukogu²² teinud vastava otsuse viie õpilase kohta.

PRÕKi²³ kohaselt võib õppenõukogu põhjendatud otsusega erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik” või

²⁰ Õppenõukogu 29.08.2022 koosoleku protokoll nr 6.

²¹ Haridus- ja teadusministri 28.02.2018. a määrus nr 6 „Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja kord“.

²² Õppenõukogu 07.06.2022 koosoleku protokoll nr 5.

²³ PRÕK, § 22 lg 10.

„nõrk” või samaväärne sõnaline hinnang, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu peab kaasama otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulama ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

Õppenõukogu protokollist selgus, et õppenõukogu on otsuse teinud ilma, et õpilasele oleks antud võimalus sooritada täiendavat õppetööd. Kõikide õpilaste puhul on õppenõukogu protokollis märgitud, et lapsevanem avaldas soovi jätta laps klassikursust kordama.

Juhtkond selgitas, et kõikidel lastel olid erinevad juhtumid ja et täiendavat õppetööd pakuti. Eraldi otsust õppenõukogu täiendava õppetöö kohta ei teinud. Vanemad ei olnud juhtkonna sõnul huvitatud täiendavast õppetööst ja tegid taotluse klassikursuse kordama jätmiseks.

Selgitame, et täiendav õppetöö on ette nähtud õpilase õiguste kaitseks. Selle eesmärk on võimaldada õpilasele individuaalset lähenemist tema õpilünkade täitmiseks.

EraKSi²⁴ kohaselt peab erakool kohaldama vastuvõtmisele sama liiki riigi- või munitsipaalkoolile seadusega kehtestatud sisseastumistingimusi. Erakooli nõukogul on õigus kehtestada täiendavaid tingimusi õpilaste vastuvõtmiseks. Nõukogu täiendavaid vastuvõtmise tingimusi kehtestanud ei ole, küll on aga kooli põhikirjas²⁵ säte, et õpilaste vastuvõtmine toimub lapsevanema või õpilase seadusliku esindajaga toimunud vestluse järel. Kooli arengukava aga määratleb, et kooli sisseastumiseks läbib iga laps koos lapsevanemaga vestluse kooli esindajaga ning tugispetsialistiga ja kooli vastuvõtmise otsus tehakse lapse ja lapsevanemaga toimunud vestluse tulemustest lähtudes, koolivälise nõustamismeeskonna soovitudest, õpilase sobivusest kooli eripära ja spetsiifikaga kooli võimalustest õpilasele parema arengualase abi osutamiseks. Selgitame, et sellised tingimused saavad kehtida vaid juhul, kui need on kehtestanud pädev organ ehk nõukogu.

Kooli arengukava²⁶ kohaselt teeb kooli vastuvõtmise otsuse direktor, kes arvestab HEVKO ja psühholoogi soovitudestega. Kaks erinevat dokumenti sätestavad sisseastumistingimused erinevalt. Kooli nõukogu pole sisseastumistingimusi kehtestanud.

Kooli juhtkonna sõnul on põhiline tingimus kooli saamiseks vestlus nii lapse kui lapsevanemaga. Vanemad esitavad kirjaliku taotluse (elektroonselt või kohapeal), et laps soovib kooli astuda. Sellele järgneb vestlus kooli ja vanemaga, mille põhjal otsustatakse kooli saamine. Kool selgitab välja, mis erivajadused lapsel on ja mis tugimeetmeid on lapsele eelnevalt määratud. Poole aasta pealt kooli vahetamise korral palub kool teha mõned proovipäevad koolis, et laps võiks hinnata, kas talle see kool/klass meeldib, samuti ka kool saaks anda hinnangu lapse sobimisest konkreetse klassi ja selgitada välja, kas koolil on võimalik pakkuda õpilasele vajalikke tugimeetmeid. Kõiki lapsi ei võeta kooli vastu. Põhjuseks, miks kool ei soovi õpilast vastu võtta, võib olla, et õpilane ei sobi proovipäeva põhjal klassikollektiivi (klassikaaslaste ja õpetajate tagasiside), lapsevanemaga puudub koostöö, vanemale ei sobi kooli õppemeetodid ja kooli vaated. Kooli juhtkonna sõnul hinnatakse iga last eraldi.

Selgitame, et kui kooli sisseastumisel on seatud mingidki tingimused või piirangud, peab kooli nõukogu vastavalt EraKSile²⁷ kehtestama kooli vastuvõtmise tingimused.

2.1. Ettepanekud direktorile

2.1.1. Kirjeldada kooli õppekavas IÕKde koostamise põhimõtted selgelt ja läbipaistvalt.

2.1.2. Viia kooli õppekava ja arengukava omavahel kooskõlla. Õppemeetodid ja -programmid, mida õppetöös kasutatakse, peavad kajastuma kooli õppekavas.

²⁴ EraKS, § 12 lg 1.

²⁵ MTÜ Vivere Kool juhatuse 26.08.2021 otsus „Vivere Kooli põhikirja kinnitamine“.

²⁶ Kooli arengukava, ptk 2.

²⁷ EraKS, § 12 lg 1.

2.2. Ettekirjutused pidajale

- 2.2.1. Tagada õpilastele vajadusel täiendava õppetöö võimalus vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 22 lõikele 10. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.09.2024.
- 2.2.2. Tagada, et kooli vastuvõtmisel tuginetaks üksnes nõukogu poolt kehtestatud tingimustele, vajadusel kehtestada selleks erakooli vastuvõtmise ja erakoolist väljaarvamise tingimused kooli nõukogu poolt vastavalt erakooliseaduse § 12 lõigetele 1 ja 2. Täitmise tähtaeg: 01.11.2023.
- 2.2.3. Tagada eKooli päevikutesse kannete tegemine lähtudes haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ § 11 lõikest 2 ja § 12 lõikest 4. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.10.2023.

3. Õppe- ja kasvatustegevuse korralduse ja tulemuslikkuse hindamine koolis

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemuslikkuse hindamisel selgitatakse kooli tugevused ja parendusvaldkonnad välja üldjuhul sisehindamisel. Koolis läbiviidava sisehindamise aluseks on direktori kehtestatud kord²⁸, mille kohaselt kasutatakse sisehindamise meetoditena erinevate alus- ja strateegiliste dokumentide vaatlust, õppetegevuse seiret (tundide vaatlused), õppetegevuse dokumentide vaatlust, õpitulemuste mõõtmist, küsitlusi.

Sisehindamise kord kirjeldab kokkuvõtvat sisehindamist, mis tehakse kord arengukava perioodi jooksul, ja aruande koostamist. Kuidas toimub sisehindamine kui pidev protsess, antud kord ei esita. Sisehindamise korra üldsätetes on märgitud, et antud kord sätestab kooli õppe- ja kasvatustegevuse ning juhtimise tulemuslikkuse hindamise kriteeriumid, kuid korras vastavaid kriteeriume ei ole. Järelevalves esitas kool põhjalikud sisekontrolli läbiviimise kavad.

Sisekontroll on direktori sõnul pidev protsess, mida tehakse iga-aastaselt, et kontrollida ja analüüsida kooli tegevust. Igal aastal koostatakse sisekontrolli kava, mis on aluseks kokkuvõtte koostamisel. Sisehindamisest tulenevatest parendusettepanekutest on muudetud arengukava ja õppekava. Ettepanekutest tulenevalt on moodustatud temporühmad 7. ja 8. klassides.

Järelevalvele esitatud 2021/2022. õa töö kokkuvõttes on toodud õppeaasta eesmärgid: igapäevane õppetöö on seostatud tugiteenustega ja õppekavaväline tegevus toetab õpilase arengut ning mitmekesistab õppimist; õpikeskkonna ja õpitegevuse kaasajastamine; koostöö arendamine. Eesmärgid on üldsõnalisel, mistõttu pole selgelt aru saada, mida ikkagi soovitakse saavutada, samuti puuduvad soovitud tulemusnäitajad või mõõdikud. Kokkuvõttes puudub analüüs, kas ja kuidas eesmärgid täidetud said.

Sellest, et eesmärgid polnud selgelt ja arusaadavalt püstitatud, annab ülevaate ka õppeaasta kokkuvõtte. Selle alguses on eesmärgina kirjas koostöö arendamine. Sisuosas on märgitud, et õppeaasta üheks eesmärgiks oli koostöö arendamine projektitegevuse kaudu ning lapsevanemad ei olnud sellesse tegevusse piisavalt kaasatud.

Selgitame, et eesmärgi püstitades on oluline need esitada soovitud tulemusena ning eesmärk peaks olema selge, üheselt mõistetav ja mõõdetav.

Positiivsena saab märkida, et kokkuvõttes on esitatud erinevaid aspekte koolieluga seoses ning üldjuhul on ka välja toodud järeldused, ettepanekud ning parendustegevused.

Kooli juhtkonna sõnul jõudis suurem osa 2021/2022. õa kokkuvõttes esitatud

²⁸ Direktori 13.03.2020 käskkiri nr 1-1/9/2020.

parendusettepanekutest ka käesoleva õppeaasta üldtööplaani ja eesmärkidesse (nt lugemisoskuse arendamine, matemaatika õpetamine gruppides).

Järelevalves esitas kool selgitused, mil viisil hindab kool õppekava täitmist. Seda tehakse kolmes osas: kontrollitakse, kas õpetaja töökava on kooskõlas õppekavaga, kas ettenähtud tunnid on toimunud ja õppekavas ettenähtud teemad läbitud, kas õpilased on saavutanud nõutud õpitulemused. Õppekava täitmise hindamiseks analüüsiti klassipäevikuid, viidi läbi hindeliste suuliste ja kirjalike tööde analüüs ja vaadeldi tunde. Järeldused on toodud õppeaasta kokkuvõttes. Juhtkonna sõnul ollakse õppekava täitmisega rahul: PRLÕKi täitmisega väga rahul, PRÕKi täitmisel on arenguruumi.

Kokkuvõttest selgub, et õppetöö tulemuslikkuse parandamiseks viiakse läbi tunnivaatlusi. Nende põhjal toodi parendamisvaldkonnana välja probleemid, et paljudel õpilastel puudub lugemishuvi ja -oskus, esineb raskusi teksti mõistmisega, on väga aeglane lugemistempo ning ei suuda põhjus-tagajärg seoseid luua.

Õpetajad ja kooli juhtkond toovad põhjuseks, et õpilased ei taha väga lugeda. Kooli tulid mitmesse klassi lapsed, kes ei osanud lugeda.

Lugemisoskuse parandamiseks on õpilased käinud keskraamatukogu lasteosakonnas erinevates raamatukogutundides. Üks kord nädalas on II ja III kooliastmel kooli raamatukogus raamatukogutunnid. Viiakse läbi lugemisega seotud projekte (ettelugemine, lugemiskoer). Õpetajatele viidi läbi koolitus „Mis teha, kui laps ei taha lugeda“. Loetakse pikapäevarühmas ja klassijuhatajatunnis.

Lugemisoskus on üks olulisemaid õpioskusi, mida peab arendama igas õppetunnis. Üksikute ürituste või tegevustega ei suudeta lugemisoskust arendada. Seega oleks koolis vaja pöörata tähelepanu õpetajate tegevusele, püstitada asjakohane eesmärk ning kavandada ülesandeid juhtidele ja õpetajatele igapäevaseks õppetööks.

Järelevalves vaadeldi nelja õppetundi III kooliastmes: 7.AR loodusõpetust, 7.–8. klassi eesti keelt, 8.AR geograafiat ja bioloogiat. Vaadeldud tunnid toimusid klassides, kus oli mööbel rühmatööks ümber paigutatud. Seintel olid eestikeelsed sõnad ja tabelid. Klassi olid tänapäeva nõuetele vastavad tehnilised vahendid (arvutid, projektorid, ekraanid, digitahtlid, LEGO komplektid).

Tunnid olid läbimõeldud, tunni eesmärke arutleti koos õpilastega. Kasutati rühma- ja paaristööd, erinevaid digivahendeid. Õpilased olid tundides aktiivsed, küsisid ja arutlesid. Õpetajad pöörasid tähelepanu, et kõik õpilased saaksid sõna ja märkasid, kui mõnel õpilasel oli vaja ärevust maandada. Tundide lõpus küsisid õpetajad tagasisidet õpitule, tunnil ja õpetajale. Pärast vaadeldud tunde toimus tagasisidestamine, mille käigus andsid kõigepealt oma tunnil hinnangu õpetajad ise, seejärel analüüsis tunde põhjalikult õppealajuhataja. Koolil on välja töötatud tunnivaatluse lehed vastavalt teemale, millele parasjagu vaatlusel tähelepanu pööratakse. Seekord oli vaatluse all õpetaja ja õpilaste koostöö tunnis ning tunni käik ja ülesehitus.

Kool esitas positiivse praktikana, et õpilaste kaasamisel õppetunni eesmärkide püstitamisele ning tunni tagasisidestamisele õpilaste õpitulemused paranesid. Vaadeldud õppetundides leidis õpilaste kaasamine eesmärkide püstitamisel ja tagasisidestamisel kinnitust.

Õppeaasta kokkuvõttes on ära toodud õpilastega seotud õppetöö tulemuste statistika: „5“, „4-5“ õpilased. Selgub, et koolis polnud 2021/2022. õppeaastal ühtki õpilast, kes oleks saavutanud ainult väga häid tulemusi. „4-5“ õpilaste hulk vanemates klassides (6. ja 7. klass) oli 20% juures, seega ainult viiendik õpilastest omandas õpitulemused heal ja väga heal tasemel.

Kooli juhtkond põhjendas vestlusel kvaliteedi langust õppeaasta keskel lisandunud uute õpilastega, kelle eelnev õpitee oli olnud lünklik. Õpilaste paremaks toetamiseks on vastavalt õpilaste tasemele moodustatud õppeainetes tasemerühmi ja tööle on võetud täiendavad

abiõpetajad, kes toetavad õpilasi.

Analüüsitud on ka inglise keele ja loodusõpetuse II kooliastme tasemetöö tulemusi. Inglise keele tasemetöö tulemustest on tehtud järeldus, et õpilased ei saa väga hästi aru lühikestest ja selgetest küsimustest ega oska neile vastata ning inglise keele õpetajatel tuleb pöörata tõsiselt tähelepanu õpilaste rääkimisoskuse arendamisele.

Tasemetööde korraldus polnud õppealajuhataja sõnul ka kooli poolt piisavalt hästi läbi mõeldud. Näiteks üks õpilane polnud üldse võimeline tasemetööst osa võtma. Tasemetöö arvutis tekitas osadele õpilastele raskusi, kuna arvutiga suhtlemine oli keeruline ja õpilased polnud selleks ette valmistunud. Nüüd on rohkem harjutatud, lisaks tehakse sel õppeaastal suulise osaõppuse harjutamiseks rohkem paaris- ja gruppitöid.

Õppeaasta sisekontrollis olid välja toodud järgmised teemad: õppetöö tulemuslikkus, klassiväline tegevus, ringide töö korraldamine, õpilasesinduse töö, uute õpetajate töö, digiressursside kasutamine, tugisüsteemide efektiivsus, eKooli täitmine, töötajate töödistsipliin, kooli kodukorra täitmine, õpilase ja kooli töötajate turvalisust tagavate nõuete täitmine ning kooli ressursside kasutamine. Sisekontrolliga selgitati välja rida puudusi.

Juhtkonna sõnul võeti väljaselgitatud puudused uue õppeaasta tegevuste planeerimise aluseks.

2022/2023. õa üldtööplaanis on sätestatud kolm eesmärki, mis on esitatud ülesande kujul: koolipere ühtsustunde hoidmine ja tugevdamine; õppetöös digiressursside kasutamise tõhustamine ja iga õpilase individuaalse arengu toetamine.

Direktori sõnul saadakse eesmärgid õppeaasta kokkuvõtte analüüsist ja parendusettepanekutest, arvestatakse sisekontrolliga välja tulnud puudusi ja hetkel olulisemaid teemasid.

Ülesande „iga õpilase individuaalse arengu toetamine“ tegevused on tavapärased ja/või seaduse nõuetest tulenevad: tugisüsteemi tegevuse planeerimine, õppetöös mahajäämuse ennetamine IÕK koostamise, aineõpetajate konsultatsioonide kaudu, individuaalsete arenguveestluste läbiviimine, õpilaste rahuloluküsitluste läbiviimine, analüüs ja tagasiside andmine; ümarlaudade korraldamine probleemide lahendamisel.

Juhtkonna sõnul arendatakse välja süsteemset lähenemist, et parendada tugisüsteemi. Algselt oli tugisüsteemi loomisel arvestatud väiksema laste arvuga. Tugispetsialiste on palju, aga süsteem vajab parendamist ja reorganiseerimist. Õpilaste toetamisel lähtutakse personaalsest lähenemisest. Rahuloluküsitlusi viiakse läbi vähemalt üks kord aastas. Täiendavalt toimuvad Haridus- ja Noorteameti koostatud rahuloluküsitlused. Toimuvad arenguveestlused ja ümarlauad. Teatud küsimustega tegeletakse jooksvalt.

Õppetöös digiressursside kasutamise tõhustamisega seoses on tegemist eelkõige õppematerjali illustreerimisega (nt ajaloo, geograafias) ja õpilase õppimise personaliseerimisega. Eesmärgiks on õpilaste motivatsiooni toetamine.

Koolis on loodud õppe- ja metoodiliste materjalide baas Google Drive'is. See sisaldab filme, töölehti, kontrolltöid. Õpetajad jagavad materjale ja neid saavad kasutada ka asendusõpetajad. Seega jääb ebaselgeks, milles seisneb uus kvaliteet nendes valdkondades.

Perioodiks 2019–2024 koostatud arengukavas on õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidena seatud loovuse ja infotehnoloogia lõimimine teiste ainetega, õppetöö mitmekesistamine projektides osalemise kaudu, järjepidev õppekava arendamine ning elluviimine ja alusdokumentide uuendamine ning järgimine.

Arengukavas puuduvad konkreetsed mõõdikud, kuidas või mille alusel hinnatakse, kas eesmärk on saavutatud. Arengukava tegevuskavas võiks vältida läbi perioodi kestvaid pidevaid tegevusi.

Kooli arengukava esitab arenguvaldkonnad (eestvedamine ja juhtimine, personalijuhtimine,

ressursside juhtimine, koostöö huvigruppidega ning õppe- ja kasvatusprotsess) ja tegevusplaani nendes valdkondades. Igas valdkonnas on püstitatud üldeesmärk.

Õppe- ja kasvatusprotsessi üldeesmärgiks on tagada järjekindlus ning süsteemsus nii tugisüsteemide rakendamisel, tunnustamisel, sanktsioonide rakendamisel kui ka dokumentatsiooni täitmisel. Selle eesmärgi täitmiseks toodud tegevuste hulgas pole tugisüsteemidega ja tunnustamisega seonduvat.

Kooli juhtkonna ja pidaja sõnul on tunnustamine oluline nii õpilaste kui õpetajate jaoks. Õpilaste tunnustussüsteem on koolil olemas.

Üheks tegevuseks on ka õppetöö mitmekesistamine projektides osalemise kaudu, et õpilastel tekiks rohkem võimalusi õppida ja kogeda õpitavat praktiliselt. Kool töötab ühe positiivse praktikana välja ekskursioonide, õppekäikude ja väljaspool klassi läbiviidavate tundide kasulikkuse õppematerjali mõtestamise ja praktilisuse osas. 2022/2023. õa arenguveestlustel ütlesid üle 70% õpilastest, et õppekäikudel ja ekskursioonidel käimine toetab nende õpimotivatsiooni.

Arengukava p 6 sätestab, et igal aastal analüüsitakse arengukava täitmist ja seda täiendatakse. Direktori sõnul analüüsitakse arengukava täitmist igal aastal. Viimati täiendati arengukava 2022. aastal. Järelevalves esitati arengukava täitmise kirjalik analüüs.

Õpetajate sõnul saavad kõik koolitöötajad osaleda arengukava koostamise ja analüüsimise protsessis. Kooli nõukogu sõnul vaadatakse arengukava täitmist kord aastas. Sel õppeaastal ei ole planeeritud täiendada arengukava, sest plaanis on koostada uus arengukava.

Kokkuvõttes saab välja tuua, et koolis toimib sisehindamine peamiselt sisekontrolli tegevustena ning õpetajad on sellest teadlikud. Arenguvõimaluseks on kogutud andmete ja info põhjal järelduste väljatoomine ning nende põhjal arendustegevuste kavandamine.

3.1. Ettepanekud direktorile

3.1.1. Eesmärgi püstitades on oluline need esitada soovitud tulemusena ning eesmärk peaks olema selge, üheselt mõistetav ja mõõdetav. Mõelda läbi, milliseid tegevusi on vaja kavandada eesmärgist lähtudes, milliseid andmeid, mis näitavad eesmärgini jõudmist, koguda ja kuidas neid analüüsida.

3.1.2. Täpsustada sisehindamise korras, kuidas toimub sisehindamine kui pidev protsess ning täiendada korda üldsätetes esitatud tulemuslikkuse hindamise kriteeriumitega, kaaluda sisekontrolli sätestamist sisehindamise korras.

3.1.3. Kavandada õpilaste lugemisoskuse parandamiseks tegevused viisil, et need oleksid osa igapäevasest õppetööst.

4. Õpilaste arengu toetamine ning kooli tugevused ja parendusvaldkonnad

Kooli õppekavas²⁹ on sätestatud, et kool järgib ja rakendab kaasava hariduse põhimõtteid. Kõiki õpilasi õpetatakse nende erisust arvestades ja võrdsuse printsiibil. Kaasava hariduse tõhusat rakendamist toetavad keskendumine individuaalsele arengule, aktiivsete õppemeetodite rakendamine (avastusõpe, projektipõhine õpe, IT võimaluste kasutamine), hindamispõhimõtete uuendamine, tugisüsteemide arendamine, paindlike õpivõimaluste loomine ja arendamine, õpikeskkonna kohandamine vastavalt õpilaste vajadustele, väiksemad klassid/tasemerühmad, koostöö perega.

PGSi³⁰ kohaselt peab direktor määrama HEVKO, kelle ülesanne on korraldada koolisest

²⁹ Kooli õppekava, ptk-d 4 ja 7.

³⁰ PGS, § 46 lg 2.

meeskonnatööd, mida on vaja õppe ja arengu toetamiseks, ning koordineerida koolivälises võrgustikutöös osalemist.

PGS³¹ esitab nõude, et direktor määrab koolis isiku, kes vastutab õpilase IAJK täitmise eest.

Direktori käskkirjaga³² on määratud HEVKO ja IAJK täitmise eest vastutav isik.

Järelevalvele esitatud 2021/2022. õa töö kokkuvõttes on kool toonud välja, et kõikidele õpilastele on avatud ja täidetud IAJKd, kolm korda õppeaastas täidetakse IAJKd ning tulemusi arutatakse lastevanematega. Ära kuulamisel täpsustasid kooli direktor ja pidaja, et selline kord kehtis eelmisel õa-l. Kuna õpilaste arv koolis on suurenenud, siis alates 2022/23. õa-st avatakse IAJKd ainult nendele õpilastele, kellele on määratud üldine, tõhustatud või eritugi ning kaarte täidetakse 2 korda aastas. Järelevalve ajal kontrolliti IAJKde olemasolu 2022/2023. õa-l. IAJK oli avatud kõigile õpilastele, kellele on EHISe andmetel määratud kas üldine, tõhustatud või eritugi.

Vestlustes ja kaartide vaatlusel selgus, et kaartide täitmisse panustavad nii õpetajad kui tugispetsialistid. Ära kuulamisel täpsustasid kooli direktor ja pidaja kaardi täitmise protsessi. Klassijuhataja alustab kaardi täitmist. Kui kaart on täidetud ka kõikide aineõpetajate ja tugispetsialistide poolt, korraldab klassijuhataja ümarlause, kus arutatakse kaardi sisu ning seejärel saadetakse kaart vanemale tutvumiseks. Vanem saab avaldada arvamust kaardi sisu kohta. Vanemale saadetakse ümarlause protokoll allkirjastamiseks. Vanemal on võimalik IAJKga tutvuda igal ajal, tehes päringu kooli.

Vähemalt kord õppeaastas ja juhul, kui koolivälise nõustamismeeskonna määratud toe rakendamise tähtaeg on lõppenud, peab HEVKO hindama koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega soovitatud toe rakendamise mõju ning tegema ettepanekud edasiseks tegevuseks³³.

Kooli õppeaasta kokkuvõttes on märgitud, et kõikide õpilaste puhul, kes vajavad tuge, on jälgitud tema arengut, toevajaduse väljaselgitamiseks on läbi viidud pedagoogilis-psühholoogiline hindamine. Koolis viivad pedagoogilis-psühholoogilist hindamist läbi eripedagoog, logopeed ja psühholoog. Hiljem pakuvad õpilasele tuge peamiselt assistendid. Järelevalves vaadeldud IAJKdest nähtus, et hindamise kokkuvõte oli kantud õpilase IAJKle.

Koolis täidetud IAJKd olids põhjalikud, kajastades nii õpilase arengu erinevaid aspekte kui toe rakendamise tulemuslikkust. Kanded on tehtud iga trimestri lõpus ning kajastavad iga aineõpetaja tähelepanekuid, tugispetsialistide hindamiste tulemusi, soovitusi edaspidiseks, klassijuhataja tähelepanekuid õpilase huvide, motivatsiooni, sotsiaalsete oskuste, õpioskuste, emotsionaalse seisundi ja käitumise kohta.

Järelevalvele esitatud 2021/2022. õa töö kokkuvõttes on kirjeldatud kooli tugisüsteemi ja tugispetsialistide tegevust, kuid puudub sisuline analüüs jaarendusettepanekud.

Juhtkonna sõnul tugispetsialistid hindavad pakutava toe tõhusust ning teevad ettepanekuid juhtkonnale, mida nende hinnangul saaks parandada. Nt tugispetsialistid tahtsid teha rühmatunde ning kool tagas võimaluse; eripedagoog käib tunnivaatlusi läbi viimas ja annab soovitusi õpetajatele ning seejärel hinnatakse, kas uus lähenemine toimib.

Õpilasi toetab ka asjaolu, et õpilane saab koolis turvaliselt olla kuni 17.30ni ja teha koduseid ülesandeid. See on andnud nähtava tulemuse: õpilastel on nüüd kodused ülesanded sagedamini tehtud. Õpilastel on võimalus parandada kõiki hindeid piiramatult arv kordi ja sellega saavutada nõutud õpitulemused.

³¹ PGS, § 46 lg 7.

³² Direktori 31.01.2022 käskkiri nr 4-1/1/2022.

³³ PGS, § 46 lg 8.

Selleks, et toetada iga õpilase arengut, peab korraldama temaga vähemalt kord õppeaastas arenguvestluse³⁴. Õpilastega läbiviidavate arenguvestluste korraldamise korra³⁵ kohaselt koostab õpetaja arenguvestlusel räägitust vestluse lõpuks kokkuvõtte, mis on klassijuhataja käes õpilase koolist lahkumiseni või klassijuhataja vahetumiseni. Kokkulepped kinnitatakse õpilase, lapsevanema ja klassijuhataja allkirjaga.

Arenguvestluste koondaruande ja lapsevanemate koolile suunatud ettepanekud esitab klassijuhataja õppejuhile.

Vestluses juhtkonna ja õpetajatega selgus, et käesoleva õppeaasta arenguvestluste kokkuvõtted on eKoolis. Järelevalve alguseks olid käesoleval õppeaastal arenguvestlused eKooli andmetel läbi viidud 105 õpilasega, protsess oli pooleli 14 õpilasega. Arenguvestluste kokkuvõtted olid allkirjastatud. Arenguvestluste kokkuvõtete küsimustele olid vastanud nii õpilased kui vanemad. Kokkuvõtete lõpus olid püstitatud eesmärgid järgneva perioodiks.

2021/2022. õppeaastal toimusid koolist esitatud materjalide põhjal arenguvestlused kõigi õpilastega.

Arenguvestluste läbiviimise korra³⁶ kohaselt esitab arenguvestluste koondaruande ja lapsevanemate koolile suunatud ettepanekud klassijuhataja õppejuhile.

Klassijuhatajate esitatud aruannete põhjal oli kool koostanud 2021/2022. õa koondkokkuvõtte, mille esitas järelevalves. Kokkuvõttesse olid koondatud õpilaste ootused, mis selgusid arenguvestlustel ning lastevanemate tagasiside koolile.

Koduõppel laste puhul oleneb arenguvestluse läbiviimine lapse seisundist. Võimalusel tulevad lapsed arenguvestluseks kooli kohale või siis toimub arenguvestlus veebis.

Peamiselt tehakse laste ja vanemate poolt ettepanekuid huviringide korraldamise, õuesõppe ja spordivahendite kohta. Juhtkonna sõnul on nt tänavatantsu ring avatud just vanemate ettepanekuid arvestades.

Kooli õppekava³⁷ kohaselt toimuvad õpilase arengu toetamiseks õpilase ja tema vanemaga ümarlauad iga trimestri lõpus. Järelevalves leidis ümarlaudade toimumine tõendamist. Kooli juhtkonna ja pidaja kirjeldusel on antud praktika kasutusel esimesest tegutsemisaastast alates ja selle põhjuseks on see, et kooli hinnangul on vanema kaasamine lapse õppe- ja arenguprotsessi väga tähtis. Nende sõnul jälgitakse koolis lapse arengut pidevalt ja sellest tulenevalt kohandatakse talle pakutavat tuge ning õpet. Kuigi esmapilgul tunduvad läbiviidavad arenguvestlused ja ümarlauad üksteist dubleerivat, siis õpetajate kirjeldusel see nii siiski ei ole – ümarlaudadel arutatakse vanematega jooksvaid õppega seotud tähelepanekuid ja arenguvestlusel räägitakse õpilase arengust üldisemalt ja seatakse eesmärged järgmiseks õppeaastaks. Vestlusel koostatakse ümarlaua protokoll. IAJKle kantakse vaid väga olulised märkused.

4.1. Ettepanek direktorile

Analüüsida süsteemselt kooli tugisüsteemi ja tugimeetmete rakendamise tõhusust. Analüüsi ja sellest tulenevaid parendusettepanekuid kajastada õppeaasta kokkuvõttes.

5. Tugispetsialistide teenuse tagamine

EHISE andmetel oli 28.04.2023 seisuga märgitud eripedagoogi vajadus 56, logopeedi vajadus 39 (neist 34 nõustamismeeskonna soovitusel), psühholoogi vajadus 67 (neist 54

³⁴ PGS, § 37 lg-d 5 ja 7.

³⁵ Direktori 25.10.2019 käskkiri nr 1-1/7/2019 „Arenguvestluste tingimuste ja korra kehtestamine”.

³⁶ Direktori 25.10.2019 käskkiri nr 1-1/7/2019 „Arenguvestluste tingimuste ja korra kehtestamine”.

³⁷ Kooli õppekava, ptk 9.

nõustamismeeskonna soovitusel) ja sotsiaalpedagoogi vajadus 21 (neist 12 nõustamismeeskonna soovitusel) õpilasele. Tugispetsialistidest on koolis tööl sotsiaalpedagoog (1,0), logopeed (0,83), eripedagoog (0,29) ja psühholoog (0,20). Eripedagoogi ja psühholoogi ametikoht on abi vajavate õpilaste arvu kohta väike.

Järelevalves selgus, et lisaks on kooli tugimeeskonnas kaks logopeedi assistenti, kaks psühholoogilist nõustajat, sotsiaalpedagoogi assistent ja eripedagoogi assistent.

Spetsialistid viivad läbi õpilaste pedagoogilis-psühholoogilist hindamist, assistendid abistavad individuaalselt õpilasi tugispetsialistidega koostöös valminud töökavade alusel. Assistendid ja tugispetsialistid arutavad vähemalt kaks korda kuus õpilaste toetamise toimimist, vajadusel sagedamini.

Eripedagoog teeb paaris- ja rühmatunde, koolivaheaegadel õpetajatele sisekoolitusi. Lapsevanemaid nõustab peamiselt HEVKO.

Direktor selgitas, et eripedagoogi ametikoht võiks olla suurem, kuid tänu pädeva assistendi olemasolule on õpilastele tugi olemas. Koolipsühholoogi konkurss oli järelevalve ajal välja kuulutatud.

6. Haridusliku erivajadusega õpilaste toetamise korraldus

Koolis toimub õpe nii põhikooli riikliku kui ka põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava lihtsustatud õppe tasemel. Põhikooli riikliku õppekava lihtsustatud õppes on 20 õpilast.

EHISesse (seisuga 27.04.2023) on kool teinud sissekanded õppurite hariduslike erivajaduste ja tugiteenuste kohta 94 õpilasel. Koolivälise nõustamismeeskonna poolt on tõhustatud tugi määratud 21 õpilasele ja eritugi 39 õpilasele. Üldtuge vajavaid õpilasi on 34.

EHISE põhimäärus³⁸ sätestab, et põhiharidust omandavate õpilaste kohta kantakse õpilaste alamregistrisse hariduslikud erivajadused, toe liik, tugiteenused ja koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel andmed.

Järelevalves selgus, et EHISE andmete põhjal osadele õpilastele nõustamismeeskonna poolt määratud tugiteenuseid ei rakendata. Näiteks EHISE andmete põhjal pole ühtegi tugiteenust rakendatud neljale üldtoe õpilasele. Ühele tõhustatud toe õpilasele on ainsaks tugimeetmeks IÕK.

HEVKO selgitas, et nimetatud üldtoe õpilased on uussisserändajad, kes on seetõttu kantud EHISesse, kuid tema hinnangul nad tuge otseselt ei vaja. Tõhustatud toe õpilane oli pikalt välismaal, tagasi tulles rakendatakse tugimeetmeid. Kolm õpilast said koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel maikuus, nendele pole kõiki soovitatud tugimeetmeid veel rakendatud.

Juhtkond selgitas, et EHISes on jäänud mõned märked tegemata, kuid tegelikult rakendatakse koolis teenuseid kõigile, kellel on nõustamismeeskonna soovitus. Ainult sellisel juhul ei rakendata, kui vanem keeldub. Juhtkonna sõnu kinnitavad märkmed tugispetsialistide teenuste kohta eKoolis ja IAJKdel.

Selgitame, et EHISE sissekanded peavad ühtima tegeliku toe tagamisega. Järelevalve ajal EHISE andmed korrastati.

Kool võib teha muudatusi või kohandusi õpilase õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis ja õppekeskkonnas³⁹, muudatused peavad kajastuma õpilase IÕKs. IÕKs tuleb tuua välja, mida õpetatakse õpilasele teisiti ja kuidas töö on planeeritud.

IÕK on EHISE andmetel koostatud kõikides ainetes ühele õpilasele ja osades ainetes 53 õpilasele.

Kool esitas järelevalvele õppenõukogu 14.03.2022 koosoleku protokoll, kus oli üheks

³⁸ Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. a määrus nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“, § 26 lg 2 p-d 16, 40, 41.

³⁹ PGS, § 18 lg 1.

päevakorrapunktiks IÕK määramine ja rakendamine 2022/2023. õa III trimestriks. IÕK määrati 55 õpilasele. Järelevalves esitas kool direktori käskkirjad igal trimestril IÕKde kehtestamise kohta. Direktori käskkirja ja EHISE andmete võrdlemisel oli kahe lapse osas EHISE sissekannetes erinevus.

PGS⁴⁰ sätestab, et IÕK koostamisel kaasatakse õpilane või piiratud teovõimega õpilase puhul vanem ning vajaduse kohaselt õpetajaid ja tugispetsialiste.

Juhtkond selgitas, et vanema kaasamiseks IÕK koostamisse on sama süsteem, mis IAJK puhul: IÕK saadetakse vanemale tutvumiseks, arvamuse andmiseks. Vanemaga allkirjastatakse IÕK tiitelleht. Ka igal ümarlaulul on võimalik vanemal IÕK üle vaadata. Vajadusel kutsutakse vanem individuaalselt kooli ja vesteldakse. Vanemate sõnul räägitakse IÕKst arenguveestlusel ja ümarlaulul.

PGSi⁴¹ kohaselt võib õpilase õppekavas sõnastatud eesmärkide täitmiseks ja talle vajaliku toe pakkumiseks lisaks tavaklassidele moodustada eriklasse. Õpe eriklassis peab olema õpilase vajadustest lähtudes põhjendatud ja ajaliselt piiritletud. Eriklassis viiakse tõhustatud tuge saavate õpilaste õppetööd läbi kuni 12 õpilasega ja erituge saavate õpilaste puhul kuni kuue õpilasega⁴².

Järelevalvele esitati neli direktori käskkirja (2021/2022. ja 2022/2023. õa) eriklasside moodustamise kohta. Moodustatud on nii kuni 6 kui kuni 12 õpilasega eriklasse. 2022/2023. õppeaastaks moodustatud eriklassid töötavad.

EHISE andmetel on kooliväline nõustamismeeskond andnud soovitusi eriklassis õppimiseks 63 õpilasele, rakendatud on seda 41-le. Eriklassi soovitusi saanutest 15 õpilast on III kooliastme õpilased. Ühelegi III kooliastme õpilasele EHISE põhjal eriklassi meedet rakendatud pole.

Juhtkonna sõnul III kooliastmes pole eriklassi, kuna õpilaste arv klassides on väike. Seetõttu rakendatakse eriklassi õpilaste toetamiseks sõltuvalt õpilase vajadusest erinevates õppeainetes õppimist väiksemates rühmades, eripedagoogi assistentide abi ning tööle on võetud abiõpetajad.

Selgitame, et koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel on koolile kohustuslikud. Kui kool leiab, et kehtiv soovitus tuleb üle vaadata, peab pöörduma koolivälise nõustamismeeskonna poole.

PGSi⁴³ kohaselt peab õpiabi- või tasemerühma või eriklassi vastuvõtmise otsustama direktor.

Järelevalvele ei esitatud direktori käskkirju õpilaste eriklassi määramise kohta. Juhtkond selgitas, et eriklassid moodustatakse direktori käskkirjaga ja õpilaste määramiseks konkreetsetesse eriklassidesse käskkirja ei ole tehtud.

Selgitame, et õpilane tuleb eriklassi määrata siiski direktori käskkirjaga, kuna tegemist on haldusakti kaaluga otsusega.

Käitumise tugikava on rakendatud viiele õpilasele, neist neljale III kooliastmes. Tugikavad koostab sotsiaalpedagoog. Vajaduse üle otsustavad tugispetsialistid koostöös. Sotsiaalpedagoog suhtleb lapsega ja pakub abimeetmeid, kuidas laps saaks muuta enda käitumist. Nooremate lastega joonistatakse olukorrad läbi, vanemate lastega kirjutatakse „lepingud“ ehk reeglid läbi. Kokkulepitud reegleid tutvustatakse ka aineõpetajatele. Sotsiaalpedagoog annab õpilastele tagasisidet nende käitumise kohta, nt kiidab tehtud kodutöö eest. Sotsiaalpedagoogi sõnul on käitumise tugikava mõjuna positiivseid tulemusi näha.

Kooli õppekava põhjal hindavad tugimeetme rakendamise tõhusust kõik meetme rakendamises osalenud õpetajad ja tugispetsialistid iga trimestri lõpul. Tugigrupi moodustavad HEVKO, logopeed, eripedagoog, psühholoog, klassijuhataja, abiõpetaja ja pikapäevarühma õpetaja.

Tugigrupp on teinud ettepanekuid tugimeetmete muutmiseks, tugiisiku määramiseks.

⁴⁰ PGS, § 18 lg 3.

⁴¹ PGS, § 46 lg 10.

⁴² PGS, § 26 lg 5.

⁴³ PGS, § 46 lg 11.

Tugigruppide koosolekud protokollitakse.

HEV-õpilaste arengu toetamise tulemuste hindamine on juhtkonna sõnul põhiliselt individuaalne ja toimub õpilaste kaupa. Tugispetsialistid arutavad arengu toetamise tulemuslikkust enda koosolekutel ning õpetajad arutavad iganädalastel koosolekutel. Neil koosolekutel koostatakse protokollid, et kõik kolleegid saaksid vajadusel lugeda. Koolis on loodud tugigrupid (sinna kuuluvad tugispetsialistid, nende assistendid, õpetajad, abiõpetajad, tugiisikud), kus arutatakse ja tehakse ettepanekuid, kui nähakse vajadust mõnel õpilasel tugimeetmeid muuta. Õpetajad käivad päris palju kolleegide tunde vaatamas. Koolis määratakse mentor igale uuele tulijale. Vajadus on noorsootöötaja järele.

6.1. Ettepanekud direktorile

6.1.1. Kontrollida regulaarselt EHISesse kantavaid andmeid ja tagada nende õigsus.

6.1.2. Tagada kõikide IÕKde allkirjastamine lapsevanemate poolt, et luua õigusselgus ja -kindlus lapsevanema IÕKga nõusoleku ning informeerituse osas.

6.2. Ettekirjutused pidajale

6.2.1. Tagada õpilaste eriklassi vastuvõtmine direktori otsusega vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 46 lõikele 11. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.

6.2.2. Tagada õpilastele tõhustatud ja eritoe rakendamine vastavalt koolivälise nõustamismeeskonna soovitudele, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 48 lõikest 1 ja § 49 lõigetest 1 ja 2. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.

7. Õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon

Järelevalves kontrolliti õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust kehtestatud nõuetele⁴⁴ ning kontrolliti EHISesse kantud andmete (seisuga 02.05.2023) vastavust õppeasutuses kohapeal olevatele kvalifikatsiooni tõendavatele dokumentidele.

Koolis töötab 27 õppe- ja kasvatusala töötajat, kelle kvalifikatsioonile on esitatud nõuded. Kvalifikatsioon ei vasta nõuetele järgmistel õppe- ja kasvatusala töötajatel:

- 1) õpetaja (muusika I–III kooliastmes 10 t, vene keel II kooliastmes, 3 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse; töötajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping;
- 2) õpetaja (kehaline kasvatus II–III kooliastmes, 16 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse; töötajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping;
- 3) klassiõpetaja (klassiõpetaja I kooliastmes, 8 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse; töötajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping;
- 4) õpetaja (matemaatika II kooliastmes, 5 t) – puudub õpetajakutse; töötajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping;
- 5) klassiõpetaja (klassiõpetaja I kooliastmes, 10 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse; töötajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping;
- 6) õpetaja (ajalugu II–III kooliastmes, 9 t) – puudub õpetajakutse; töötajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping;
- 7) klassiõpetaja (klassiõpetaja I kooliastmes, 13 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse; töötajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping;
- 8) õpetaja (keemia ja bioloogia III kooliastmes, 6 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse; töötajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping;

⁴⁴ Haridus- ja teadusministri 29.08.2013. a määrus nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“.

- 9) klassiõpetaja (klassiõpetaja I kooliastmes, 14 t) – puudu õpetajakutse; töötajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping;
- 10) õpetaja (eesti keel teise keelena I–II kooliastmes 10 t) – puudub õpetajakutse; töötajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping.
- Kvalifikatsioon vastab nõuetele 17 (63%) õppe- ja kasvatusala töötajal.

Koolis on I kooliastme õpetajate nädalakoormus kokku 166 õppetundi, nendest 113 (68%) õpetavad õpetajad, kelle kvalifikatsioon on nõuetekohane. I kooliastmes töötab seitse klassiõpetajat (kokku 104 õppetunniga), kellest vaid kolm (59 õppetunniga) on nõuetekohase kvalifikatsiooniga. Seega vaid 40% klassiõpetajate antud õppetundidest I kooliastmes annavad nõuetekohase kvalifikatsiooniga klassiõpetajad.

II kooliastme õpetajate nädalakoormus kokku on 110 õppetundi, nendest 88 (80%) õpetavad õpetajad, kelle kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele.

III kooliastme õpetajate nädalakoormus kokku on 71 õppetundi, nendest 63 (89%) õpetavad nõuetekohase kvalifikatsiooniga õpetajad.

Koolis on kokku 347 õppetundi, millest 264 (76%) annavad nõuetekohase kvalifikatsiooniga õpetajad.

Neljal praegu koolis töötaval õpetajal on võimalik saavutada nõutud kvalifikatsioon õpetajakutse taotlemisega, neljal õpetajal on vajalik läbida magistriõpingud ja taotleda õpetajakutse. Kahel õpetajal on keskharidus ning nad ei ole seni õpinguid jätkanud.

Positiivsena saab märkida, et koolis on perioodil 2021–2023 saanud õpetajakutse kaheksa õpetajat.

Kui õpetaja vaba ametikoha täitmiseks korraldatud konkursil ei leita kvalifikatsiooninõuetele vastavat õpetajat, võib direktor PGSi⁴⁵ kohaselt sõlmida tähtajalise töölepingu kuni üheks aastaks isikuga, kellel on vähemalt keskharidus ning kelle kvalifikatsioon ja pedagoogiline kompetentsus on piisavad, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine.

Koolil on kehtestatud⁴⁶ õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ja teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtadele korraldatava konkursi läbiviimise kord.

Koolil on pidevalt aktiivne kuulutus klassiõpetaja leidmiseks. Konkursid on välja kuulutatud matemaatika, eesti keele ja loodusteaduste õpetajate kohtadele. Kuulutused on juhtkonna sõnul lisaks kooli kodulehele Töötukassa lehel, Tallinna haridusportaalil, CV Keskuses, otsitakse ka sotsiaalmeedia abil. Kandideerijaid on, kuid kvalifikatsiooninõuetele vastavaid on väga vähe.

EHISe andetest nähtub, et õpetajate liikuvus koolis on suur. 2019/2020. õa-l töötas koolis seitse õpetajat, kellest viis (71%) järgmisel õppeaastal enam selles koolis ei töötanud. 2020/2021. õppeaastal lahkus 40% ja 2021/2022. õppeaastal 46% õpetajatest. Seega on koolis õpetajad pidevalt vahetunud.

Direktor selgitas, et õpetajate suure liikuvuse põhjuseks on õpetajate varasema koolis töötamise kogemuse puudumine, pole ettevalmistust, ei olda valmis dokumentatsiooni täitma, on ainult tunniandajad, ei osata arvestada laste eripäraga. Kui inimene tahab õpetajana töötada, siis direktori sõnul toetab kool teda selles.

Kooli õpilastest suur osa on HEV-õpilased. Järelevalve ajal EHISe andmed ei kajastanud õpetajate ettevalmistust HEVidega töötamiseks. EHISest nähtus, et üks õpetaja oli läbinud 15 aastat tagasi pikema täiendkoolituse HEV-teemal, lühemaid koolitusi on läbinud veel

⁴⁵ PGS, § 74 lg 7.

⁴⁶ MTÜ Vivere Erakooli juhatuse koosoleku 01.08.2019 protokoll.

üks õpetaja. 2021 kevadel läbi viidud üle-eestilises rahuloluküsitluses vastas 50% kooli õpetajatest, et nad on saanud ettevalmistuse erivajadustega laste õpetamiseks ja toetamiseks.

Direktor selgitas, et õpetajad on koolitusi läbinud ja on korraldatud sise- ja tellimuskoolitusi, kuid neid pole kantud EHISesse. Kooli esitatud tabelitest on näha, et kahel viimasel õppeaastal on kool tellinud kogu kooliperele mitmeid HEV-teemalisi koolitusi Tallinna Õppenõustamiskeskuselt, MTÜlt Eriline Lapsepõlv. Koolituste teemadeks on nii spetsiifilise erivajadusega laste toetamine kui ka HEV-õpilaste õppeprotsessi korraldamine terviklikult. Õpetajate sõnul on nad viimasel ajal koos kollektiiviga läbinud kiusamise teemalise koolituse, HEV-lasteseksuaalharidusega seotud koolituse ja erivajadusega laste toetamise koolituse. Õpetajad tunnevad vajadust praktiliste HEV-õpilaste õpetamise metoodikaga seotud koolituste ja psühholoogilise nõustamise alaste koolituste järele.

Ärakuulamisel esitasid pidaja ja direktor täiendavaid andmeid õpetajate läbitud HEV-teemaliste täiendkoolituste kohta. Veel kaheksa õpetajat on läbinud pikemaajalisi eripedagoogikaalaseid koolitusi, mida järelevalve ajal EHISesse kantud ei olnud.

Juhime tähelepanu, et EHISe põhimääruse⁴⁷ kohaselt kantakse õpetajate, koolijuhtide ja tugispetsialistide kohta õpetajate alamregistrisse täiendkoolitustega seotud andmed. Koolis, kus suur osa õpilastest on HEV-õpilased, on eriti tähtis jälgida ja arvestada õpetajate vastavat ettevalmistust ning HEV-teemaliste täiendkoolituste läbimist näitav info kanda EHISesse.

Ärakuulamisel esitas koolipidaja ja direktor info, et kuus õpetajat, kes on omandanud õpetajakutse tase 7, valisid kutseksamil täiendavaks kompetentsiks haridusliku erivajadustega õpilaste toetamise. Kahel õpetajal on pooleli eripedagoogilised magistriõpingud välisriigis.

Seega on kooli 23 õpetajast 13 (57%) saanud ettevalmistuse HEV-õpilastega töötamiseks või tõendanud kutset taotledes vastavaid kompetentse.

Kooli arengukavas on toodud välja, et kooli edukuse ja jätkusuutlikkuse aluseks on kooli õpetajad, tugispetsialistid ning nende järelkasv. Oluline on klassi- ja aineõpetajate kompetentside arendamine. Arengukava järgi koostatakse igal aastal vajaduspõhine koolitusplaan, mis toetab õpetajate ja tugispetsialistide professionaalset arengut. Arengukavas on märgitud, et kooli õpetajatel peab olema magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon, õpetajana töötamise kogemus (vähemalt 2 aastat) ning eripedagoogikaalased kompetentsid.

Kooli tegelikult kujunenud olukord pedagoogide kvalifikatsiooni ning ettevalmistusega aga ei lähtu arengukavas esitatust:

- 1) Kõige pikemalt on koolis töötanud kolm õpetajat (alates 2019–2020), veel kolm õpetajat on koolis töötanud alates 2021. aastast, 16 pedagoogi on koolis alustanud 2022. aastal, ülejäänud 2023. aastal, personali liikuvus on suur (käesoleval õa-l on jaanuarist märtsini lahkunud kuus õpetajat (5 neist alustas õpetajana sügisel 2022) ja vahetunud on ka direktor.
- 2) Eelnev õpetajana töötamise kogemus vähemalt 2 aastat on kuuel õpetajal, enamik õpetajatest on alustanud õpetaja karjääri Vivere koolis (peamiselt 2022 ja 2023 sügisest).

⁴⁷ Vabariigi valitsuse 05.08.2004. a määrus nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“, § 18 p-d 24–27¹.

Juhtkonna sõnul mõjutab antud olukord kooli hetkeolukorda, kuid nende hinnangul kooli jätkusuutlikkust see otseselt ei mõjuta. Kool on toetanud õpetajate õppimist tasemeõppes ja kutse taotlemisel. Õpetajate värbamisel eelistatakse eelnevat pikaaegset töökogemust. Õpetajad saavad teha proovipäevi, milleks tehakse käsundusleping. Töötukassa kaudu tulevad inimesed teevad proovipäevi ka praktika raames. Sobivus kooli õpetajaks selgub proovipäevade ja vestluste abil.

Õpetajate suurt liikuvust on märganud ka lapsevanemad. Nende sõnul oli eelmisel õppeaastal rohkem vahetumisi õpetajate seas, sel aastal on olukord olnud stabiilsem. Lapsevanemad lisasid, et neile meeldib, et kaasatakse karismaatilisi õpetajaid. Õpetajate liikuvus on suur, kuna klassis on mitmeid erilisi õpilasi, kelle õpetamiseks pole õpetajad valmis. Õpetajate ettevalmistus ei pruugi olla piisav ja ettekujutus erineb reaalsusest. Õpilastele õpetajate liiga sage vahetumine ei meeldi.

Koolis ei ole tekkinud püsivat professionaalsetest õpetajatest meeskonda, kel oleks varasem töökogemus õpetajana ning vajalikud kompetentsid tööks HEV-õpilastega. Arengukavas esitatud SWOT-analüüsi kokkuvõttes on kooli tugevuseks märgitud pädev, motiveeritud, abivalmis ja kvalifikatsiooninõuetele vastav pedagoogiline personal, kuid varasemad koolis teostatud riiklikud järelevalved ning hetkeseis ei toeta seda järeldust.

Arengukava kohaselt on eestvedamise ja juhtimise üheks tegevuseks märgitud süsteemne personali enesetäiendamine ja vajaduspõhiste sisekoolituste korraldamine ja läbiviimine. Koolil on olemas koolitusplaan. Direktor esitas järelevalves kahe viimase õppeaasta täiendkoolituste kokkuvõtte, kus olid nii sise- kui tellimuskoolitused kogu kollektiivile kui õpetajate individuaalsed koolitused. Toimunud on HEV-teemalised (nt erivajadustega laste toetamine õppeprotsessis, ADHD-ga õpilane, lugemine mittelugetajatele – kuidas õpetada lugema kedagi, keda ei saa lugema õpetada), ainealased, digivahendite kasutamise ja terviseteemalised koolitused. Igal aastal toimuvad õpetajatele supervisioonid.

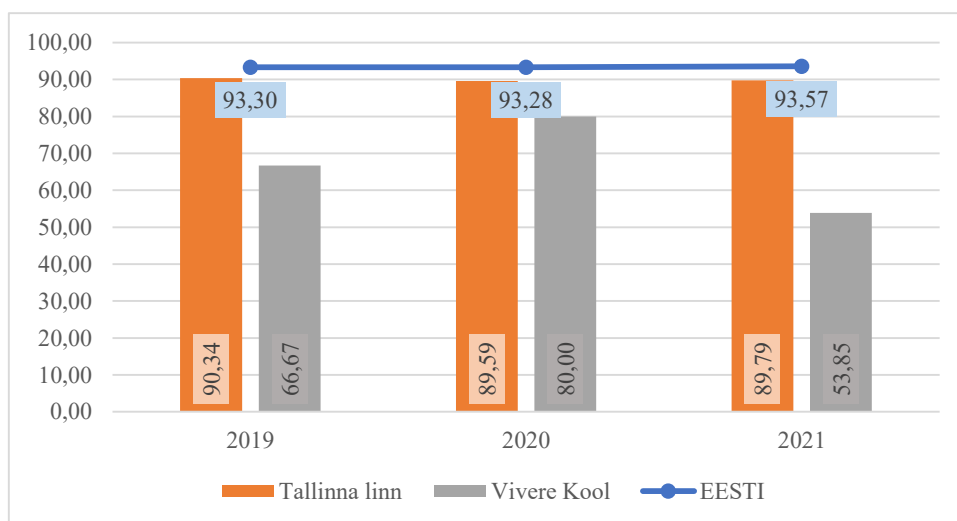
Arengukavas on personalijuhtimise ühe tegevusena märgitud eneseanalüüsi süsteemi väljatöötamine ning rakendamine ja tulemuseks oma tööd analüüsida suutvad koolitöötajad, kes ise diagnoosivad oma parendusvaldkondi ning tugevusi.

Õpetajate sõnul täidavad nad õppeaasta lõpus dokumente, kus analüüsivad oma tööd. Igal õppeaastal tehakse eneseanalüüs, toimub rahuloluküsitlus ning arenguestlus juhtkonnaga. Meeskonnatööna arutatakse-analüüsitakse õppeaasta tulemusi. Eneseanalüüsi lahter plaanitakse lisada ka tunnivaatluslehtedele.

Kool on 2021/2022. õa töö kokkuvõttes toonud välja, et õpetajate kvalifikatsiooni ja eesti keele oskuse parendamiseks on rakendatud mentorlussüsteem, õpetajaid on suunatud õpetajakutse taotlemisele, kogemusnõustamisele. Tänu neile tegevustele suurenes kvalifitseeritud õpetajate osakaal koolis. Kooli poolt on toetatud õpetajate osalemist eesti keele kursustel.

Järelevalves hinnati ka õppe- ja kasvatusala töötajate eesti keele oskuse taset, sest alates 01.08.2024 on õppe- ja kasvatusala töötajate üheks kvalifikatsiooninõudeks ka riigikeele oskus. Pedagoogide riigikeeleoskuse taset reguleerib Vabariigi Valitsuse määrus⁴⁸, mis sätestab, et õppeasutuste juhid, õppealajuhatajad ja eesti keele ning eesti keeles õpetavad õpetajad peavad eesti keelt oskama C1-tasemel, kõik ülejäänud pedagoogid vähemalt B2-tasemel.

⁴⁸ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“, § 9 p-d 6 ja 7: C1-tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: 6) õppeasutuste juhid, nende asetäitjad ja õppejuhid; 7) eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad või õppejõud. § 8 p 6: vähemalt B2-tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: pedagoogid (v.a eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad).

Joonis 1. Õpetajate vastavus riigikeeleoskuse taseme nõuetele põhikoolis, %.
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Kooli direktoril, õppealajuhatajal ning kolmel eesti keele õpetajal neljast on nõuetekohane C1 keeleoskuse tase, ühel eesti keele õpetajal on EHISes märgitud B2 keeleoskuse tase. 11 õpetaja keeleoskustase ei vasta nõutavale B2 tasemele.

Direktor selgitas, et kaks õpetajat on veel teinud B2 keeleeksami, kuid tulemusi ei ole veel avaldatud. Keelekursused toimuvad Töötukassa kaudu ja hetkel on õppimas neli õpetajat. Loodetakse, et nõutava tasemeni jõuab lähiajal veel kaks õpetajat. Hiljuti Eestisse kolinud muu emakeelega spetsialistidel, kes on eesti keele õpet alustanud, läheb nõutava tasemeni jõudmiseks aega.

7.1. Ettepanek direktorile

- 7.1.1. Toetada koolitöötajaid õpingutel ja nõutava keeletaseme omandamisel ning motiveerida neid edasi töötama, et väheneks töötajate pidev vahetumine.
- 7.1.2. Kanda EHISesse õpetajate alamregistrisse kõik õpetajate läbitud täiendkoolitused, et saada ülevaade õpetajate omandatud täiendavatest kompetentsidest ja paremini planeerida õpetajatele suunatud täienduskoolitusi.